

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

**SZKOŁA PODSTAWOWA IM. PROF SZCZEPANA
A. PIENIĄŻKA W MIEDNIEWICACH**

SPIS TREŚCI

1. Podstawa prawna programu.....	s. 2
2. Uwagi wstępne.....	s. 3
3. Cele i zadania programu.....	s. 5
4. Treści programu dla poszczególnych grup wiekowych.....	s. 6
5. Monitorowanie działań	s. 7
6. Określenie skuteczności działań – ewaluacja	s. 7

PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Działania profilaktyczne są ważnym elementem w procesie wychowawczym dzieci i młodzieży. Do ich realizowania w placówkach oświatowych obligują następujące rozporządzenia i ustawy:

Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)

Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r., Nr 97, poz. 674 z późn. zm.)

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.)

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.)

Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982r. (Dz. U. z 2010r. Nr 33, poz. 178)

Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 9 listopada 1995r. (Dz. U. z 1996r. Nr 10, poz. 55 z późn. zm.)

Rozporządzenie MEN z dnia 17 listopada 2010r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. z 2010r. Nr 228, poz. 1490)

Rozporządzenie MEN z dnia 27 sierpnia 2012r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012r., poz. 977)

Rozporządzenie MEN z dnia 21 maja 2001r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001r. Nr 61, poz. 624 z późn. zm.)

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. Nr 180, poz. 1493)

Rozporządzenie MEN z dnia 17 listopada 2010r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2010r. Nr 228, poz. 1488)

Rozporządzenie MEN z dnia 17 listopada 2010r. w sprawie zasad udzielania i organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2010r. Nr 228, poz. 1487)

Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem (Dz. U. z 2003r. Nr 26, poz. 226)

UWAGI WSTĘPNE

Nasza szkoła jest miejscem realizacji profilaktyki pierwszorzędowej, skierowanej do grupy niskiego ryzyka.

Przez profilaktykę szkolną rozumiemy eliminację bądź redukcję czynników ryzyka oraz wzmocnienie czynników chroniących do których zaliczyć możemy:

- silną więź emocjonalną z rodzicami
- zainteresowanie nauką szkolną
- zainteresowanie własnym rozwojem
- poznawanie prawa, norm, autorytetów i wartości
- przynależność do pozytywnej grupy

Poprzez zachowanie ryzykowne rozumiemy działania niosące negatywne konsekwencje dla zdrowia psychicznego i fizycznego człowieka:

- palenie tytoniu
- picie alkoholu
- wagary
- wczesną inicjację seksualną
- zachowania agresywne.

Na częstotliwość występowania zachowań ryzykownych mają wpływ:

- środowisko społeczne i normy w nim obowiązujące, promujące dane wzorce zachowań,
- grupy rówieśnicze i występujące w nich zachowania dysfunkcyjne,
- słabe wyniki w nauce,
- brak celów życiowych,
- wczesna inicjacja w zachowaniach ryzykownych.

Realizatorami programu są nauczyciele wspomagani przez pracowników Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, ośrodka zdrowia oraz przez dyrektora szkoły.

Struktura oddziaływań profilaktycznych.

Rada Pedagogiczna

- określa zadania w zakresie profilaktyki,
- określa zapotrzebowanie na realizację programów profilaktycznych,
- dokonuje analizy działalności profilaktycznej,
- przygotowuje projekt programu profilaktyki szkolnej, który przedkłada Radzie Rodziców.

Nauczyciele

- współpracują z wychowawcami klas w realizacji zadań profilaktycznych,
- wykonują zalecenia zawarte w orzeczeniach wydanych przez PPPP,
- zdobywają kwalifikacje i nowe umiejętności w zakresie działań profilaktycznych.

Wychowawca klasy

- integruje zespół klasowy,
- dba o poczucie bezpieczeństwa i akceptacji ucznia w klasie,
- wyposaża uczniów w umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
- realizuje zadania w zakresie profilaktyki we współpracy z rodzicami uczniów.

Dyrektor

- monitoruje pracę wychowawców w zakresie profilaktyki,
- współpracuje z podmiotami szkoły oraz instytucjami wspomagającymi działania z zakresu profilaktyki,
- inicjuje i organizuje przedsięwzięcia określone w *Programie szkolnej profilaktyki*.

Rada Rodziców

- uchwała szkolny program profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów
- korzysta z pomocy i wsparcia PPPP oraz pielęgniarki szkolnej,
- wnioskuje do odpowiednich organów i instytucji w sprawach kształcenia specjalnego, nauczania indywidualnego, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

PPPP

- organizuje i prowadzi różne formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli,
- określa formy i sposoby udzielania pomocy uczniom odpowiednio do rozpoznanych potrzeb,
- podejmuje działania profilaktyczno-wychowawcze wynikające z *Programu wychowawczego szkoły i Programu profilaktyki szkolnej* w stosunku do uczniów z udziałem rodziców i nauczycieli.

Organ prowadzący

- decyduje o zatrudnianiu i wymiarze czasu pracy pedagoga, psychologa,
- współuczestniczy w wyposażeniu szkoły w pomoce dydaktyczne, środki niezbędne do realizacji *Programu*.

Organ nadzoru pedagogicznego – KO

- wspiera w opracowaniu narzędzi ewaluacji,
- informuje o nowościach wydawniczych i formach doskonalenia związanych z profilaktyką w szkole,
- umożliwia wymianę doświadczeń w zakresie tworzenia i realizacji oraz ewaluacji *Programu*.

W ramach realizacji programu wykorzystywane są następujące **strategie**:

edukacyjne
alternatywne
informacyjne

Strategie edukacyjne – ich celem jest pomoc w rozwijaniu ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych (umiejętność nawiązywania kontaktów z ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów, opierania się naciskom otoczenia itp.).U podstaw tych strategii leży przekonanie, że ludzie, nawet dysponujący pewną wiedzą, podejmują zachowania ryzykowne z braku wielu umiejętności niezbędnych w życiu społecznym.

Strategie alternatywne – ich celem jest pomoc w zaspokojeniu ważnych potrzeb (np. sukcesu, przynależności) oraz osiąganie satysfakcji życiowej przez stwarzanie możliwości zaangażowania się w działalność pozytywną (artystyczną, społeczną, sportową itp.)Działania alternatywne polegają właśnie na stwarzaniu alternatyw dla zachowań ryzykownych (coś zamiast picia czy agresji)

Strategie informacyjne – ich celem jest dostarczenie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienie dokonywania racjonalnego wyboru. U podstaw tej strategii leży przekonanie, że ludzie zwłaszcza młodzi, zachowują się ryzykownie, ponieważ zbyt mało wiedzą o mechanizmach i następstwach takich zachowań. Zakłada się iż dostarczenie informacji o skutkach spowoduje zmianę postaw, a w rezultacie wpłynie na zmianę zachowań.

Program podlega systematycznej kontroli i ewaluacji.

Program profilaktyki szkolnej obejmuje działania podejmowane w trakcie realizacji programów nauczania , programu wychowawczego szkoły, planu pracy dydaktyczno-wychowawczej na dany rok szkolny.

Treści programu są zgodne z aktualnym stanem wiedzy z dziedzin, których dotyczą.

Program obejmuje również swoim działaniem rodziców.

CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel główny:

Celem niniejszego programu jest zdobycie przez uczniów umiejętności podejmowania świadomych decyzji dotyczących radzenia sobie w sytuacjach trudnych oraz reagowania na przejawy agresji.

Cele szczegółowe i zadania:

Cel 1. Ograniczenie i eliminowanie zachowań agresywnych i przemocy w szkole.

Zadania:

określenie stanu przemocy i agresji w szkole,

organizowanie pomocy indywidualnej i zespołowej dla ofiar i sprawców agresji.

nabywanie przez nauczycieli i pracowników szkoły wiedzy na temat zachowań agresywnych i radzenie sobie z agresją własną i ucznia,

Cel 2. Opóźnianie wieku inicjacji używek – ograniczenie i eliminacja kontaktu z używkami.

Zadania:

dostarczenie adekwatnej wiedzy na temat skutków zachowań ryzykownych,

pomoc w rozwijaniu ważnych umiejętności społecznych,

w przypadku pojawienia się wszelkiego typu zagrożeń – kierowanie uczniów do specjalistów,

podnoszenie kwalifikacji pracowników szkoły z zakresu profilaktyki uzależnień.

Cel 3. Umożliwienie rozwoju zdolności i zainteresowań uczniów w zakresie zagospodarowania czasu wolnego.

Zadania:

stwarzanie możliwości podejmowania działań alternatywnych wobec wszelkiego typu zagrożeń

zaangażowanie uczniów w działania pozytywne zgodne ze społecznie przyjętymi normami, wdrażanie uczniów do organizowania czasu wolnego w sposób racjonalny.

Cel 4 . Doprowadzenie do spójności oddziaływań profilaktycznych w relacji dom – szkoła.

Zadania:

właściwy przepływ informacji między domem i szkołą,

określenie różnych form współpracy między nauczycielami i rodzicami,

wypracowanie i wdrażanie różnorodnych form wspierania rodziny,

edukacja rodziców,

Cel 5 . Integrowanie oddziaływań szkolnych i lokalnych poprzez współpracę z instytucjami na terenie gminy i miasta.

Zadania:

uczestnictwo w akcjach organizowanych przez władze lokalne,

włączenie instytucji lokalnych w szkolne działania profilaktyczne,

poszukiwanie sponsorów w realizacji zadań profilaktycznych.

**TREŚCI PROGRAMU DLA POSZCZEGÓLNYCH GRUP WIEKOWYCH DO
REALIZACJI PRZEZ WYCHOWAWCÓW W RAMACH PLANU PRACY
PROFILAKTYCZNO- WYCHOWAWCZEJ**

Kategorie:

umiejętności radzenia sobie z sytuacjami trudnymi,

odpowiedzialne podejmowanie decyzji.

Klasy 0 - III	Klasy IV - VI
1. Szukanie pomocy w trudnych sytuacjach u osób dorosłych. 2. Reagowanie na takie zjawiska jak bicie, agresja słowna, wulgaryzmy, 4. Zagrożenia ze strony ludzi 3. Mówienie „nie” w sytuacjach grożących zdrowiu. 4. Pożądane wzorce zachowań zarówno w szkole jak i w domu.	1. Identyfikowanie osób dorosłych godnych zaufania. 2. Wskazywanie sposobów zachowania się w sytuacjach zagrożenia agresją. 3. Uczenie sztuki odmawiania (asertywności). 4. Wyrabianie umiejętności radzenia sobie ze stresem. 5. Normy i sankcje za nieprzestrzeganie zasad. 1. Pożądane wzorce zachowań zarówno w szkole jak i w domu.

Kategorie:

wpływ środków uzależniających na funkcjonowanie organizmu,
promowanie zdrowego stylu życia.

Klasy 0 - III	Klasy IV - VI
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zasady higieny osobistej i sposoby odżywiania się. 2. Czynny wypoczynek (wycieczki połączone z aktywnością sportową)..2 3. Samodzielne spożywanie leków. 4. Reklamy, piosenki, filmy, czasopisma 5. Programy telewizyjne i gry komputerowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zasady higieny osobistej, zdrowego żywienia i higieny pracy ucznia. 2. Rola sportu, wypoczynku, zainteresowań i hobby 3. Substancje szkodliwe 4. Wykorzystanie czasu wolnego. 5. Reklamy, piosenki, filmy, czasopisma 6. Programy telewizyjne i gry komputerowe- a uzależnienie.

MONITOROWANIE DZIAŁAŃ

Realizacja działań wyznaczonych dla poszczególnych członków społeczności szkolnej będzie systematycznie monitorowana przez osoby sprawujące nadzór pedagogiczny.

Monitorowanie programu polegać ma na kontrolowaniu:

- Rocznych planów pracy wychowawców klasowych i uwzględnionych w nich treści zawartych w szkolnym programie profilaktyki.
- Systematyczności i prawidłowego dokumentowania realizacji treści programu profilaktycznego.

OKREŚLENIE SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ - EWALUACJA

Działania profilaktyczne mają na celu wprowadzenie zmian postaw i zachowań młodych ludzi oraz poszerzenie ich dotychczasowej wiedzy.

Niezbędne jest więc sprawdzanie, czy zmiany rzeczywiście zachodzą i czy kierunek zmian jest pożądany.

Ewaluacja będzie prowadzona zgodnie z projektem ewaluacji, będącym załącznikiem do niniejszego Programu.